

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

david.brandell@regeringskansliet.se

Er referens/dnr:

S2020/09214

Remissvar Promemoria avseende Covid-19-lag

Tjänstesektorn har drabbats hårt av de restriktioner i som införts i människors frihet att röra sig och resa till följd av coronapandemin. Flera branscher har lidit stor ekonomiska skada och de ekonomiska stödsystem som införts för att kompensera företagen har bara delvis kunnat begränsa företagens förluster.

Det finns ingen oenighet att smittspridningen av covid-19 måste begränsas och med de åtgärder som visar sig vara nödvändiga, men i de fall då detta drabbar näringslivet och dess verksamheter så måste frågan om ersättning hanteras på ett sådant sätt så att de företag som drabbas omedelbart erhåller erforderlig och rimlig ersättning för att det allmännas intresse påverkar deras verksamhet negativt.

Under coronapandemin har företagen i tjänstesektorn följt både politiska uppmaningar och de råd och rekommendationer som Folkhälsomyndigheten för att motverka trängsel och andra sätt förhindra smittspridning. Ändå har en del branscher har i praktiken tvingats stänga ned på grund av att antalet besökare begränsats, andra har arbetat vidare men med kraftigt minskade kundunderlag.

I ett löstryck uttalade vid en presskonferens 16 november sa till exempel statsminister Stefan Löfvén att man inte borde gå på gym. Men det finns ingenting som tyder på att det sker smittspridning av covid-19 på gym eller friskvårdsanläggningar.

Att träna på gym har så många positiva hälsoeffekter att ytterligare begränsningar av träningsformen skulle motverka sitt syfte. Almega Friskvårdsföretagen vill framhålla att de skyldigheter som åligger branschen och de berörda företagen att på egen hand förebygga smittspridning fungerat väl.

- Väsentligt utökad och förbättrad städning och desinfektion.
- Snabb utveckling av online-träningsutbudet. Gruppträning har flyttats ut i stor omfattning.
- Förändrat konfigurationen på gymmen framförallt vad gäller konditionsmaskiner som stängts av upp till hälften av utbudet.
- Tydliga avgränsningar och stängning av ytor på gymmen och mycket omfattande information i gymlokalerna och i branschaktörernas samtliga digitala kanaler.
- Massiv kampanj för att förmå medlemmar att träna ute och ta del av ett väsentligt utökad on line-utbud.
- Mycket omfattande och detaljerad information till medlemmar såväl i gymlokalerna som i samtliga digitala kanaler om vad som förväntas av dem när de tränar på gymmet
- Besöksfrekvensen har på många gym sjunkit med långt över 50 procent.

Gym och träningsanläggningar tillhör de säkraste platserna att vistas i utanför hemmet. Undersökningar från branschen visar att den smittspridning som skett på gymmen är i det närmaste obefintlig. I en studie av amerikanska International Health, Racquet & Sportsclub Association (IHRSA) och undersökningsföretaget MXM analyserades data från 50 miljoner besök på 2,873 träningsanläggningar runt om i USA under perioden 1 maj till 6 augusti 2020. Det visade sig att enbart 0.0023 procent av besökarna testade positivt för COVID-19. I rapporten pekas städrutiner och regler för social distansering ut som huvudorsaker till den låga förekomsten av smitta. Studien visar hur oerhört säkert det är att träna på friskvårdanläggningar där hygienrutiner och säkerhetsföreskrifter efterlevs.

Träning på gym och friskvårdanläggningar till att förebygga sjukdomar och stärka immunförsvaret. Att stänga ned gym bidrar inte till att bekämpa coronapandemin utan skulle bara öka stillasittandet hos människor och öka riskerna för andra sjukdomar. Dessutom försämras immunförsvaret hos individer som tränar mindre. Det psykiska hälsan är direkt beroende av fysisk aktivitet, inte minst under en pandemi som utsätter människor för så stora påfrestningar på alla områden. Gym och friskvårdanläggningar är i det här avseendet helt nödvändiga för folkhälsan och handlar för väldigt många människor inte om valfri underhållning.

Det är oroväckande att regeringen eller den myndighet den pekar ut får begränsa deltagare, öppettider och att stänga verksamheter. Dessutom får regeringen rätt att även vidta "andra åtgärder för att förhindra smittspridning", Det här riskerar att få till följd att lagen på intet sätt är förutsebar om vilken typ av åtgärd eller ingrepp som kan komma i fråga.

Detta riskerar leda till att regeringen kan vidta åtgärder som vid första anblicken inte ter sig så långtgående men där konsekvenserna ändå blir att näringsverksamheter måste stängas. Detta anser vi inte vara förenligt med den övergripande intentionen i lagförslaget.

Vi ifrågasätter också rättssäkerheten när regeringens föreskrifter inte behöver underställas riksdagens prövning förrän inom en månad. Detta ger menar vi regeringen alltför starka maktmedel i förhållande till enskilda och företag. Riksdagen måste så snabbt som möjligt måste få pröva regeringens föreskrifter det vill säga inom några dagar efter regeringens beslut.

Gym och friskvårdanläggningar kan tjäna som exempel där en åtgärd som stängning av dessa kan ske med den föreslagna lagstiftningen. För att kunna meddela restriktioner i enlighet med den föreslagna lagen är kravet i proportionalitetsbedömningen alltför lågt satt med "det inte kan utslutas att". Mer rimligt är att en inskränkning snabbt kunna prövas i domstol där det allmänna måste kunna göra troligt att restriktionen får en påstådd effekten eller kunna påvisa omfattande smittspridning kopplat till de verksamheter som beläggs med restriktion. Den drabbade branschen eller den enskilde näringsidkaren ska också ges möjlighet att få prövat om det åtgärder som denne vidtar för att minska smittspridning är tillräckliga för att upphäva en inskränkning.

Friskvårdsbranschen har redan drabbats mycket hårt och medlemsantalet dyker dramatiskt hos såväl landets stora kedjor som mindre enskilda aktörer. Vid utökade verksamhetsinskränkningar bedömer vi att vi inom kort kommer få se konkurser i såväl små som mycket stora verksamheter.

En stor brist med lagförslaget är att frågan om ersättning till branscher och enskilda företag som lider ekonomiska skada till följd av tillämpningar av lagen inte berörs utan hänvisningar görs till regeringens stödinsatser och krispaket. Vi menar att erfarenheterna

av hur regeringen hittills hanterat ersättningar till näringsverksamheter talar för att frågan måste finnas med i lagförslaget.

Det går inte att luta sig mot att andra lagstiftningar ger staten rätt att belägga verksamheter med restriktioner utan att det finns reglerat hur ersättning ska ske. Den lag som nu föreslås kan, och har som syfte att, stänga ner verksamheter under betydligt längre tid än vad som är tanken med annan lagstiftning. Det rör sig dessutom om nedstängningar där den enskilde näringsidkaren inte kan vidta åtgärder för att få rätt att öppna verksamheten igen. De vidsträckta möjligheterna för staten att belägga privata verksamheter med restriktioner bör matchas av lika vidsträckta rättigheter för den som åläggs restriktioner att få ersättning för förlorade intäkter.

Skulle regeringen fatta beslut om en nedstängning utan ekonomiska kompensationspaket skulle de flesta av branschens aktörer inklusive många av de stora kedjorna överleva i maximalt några månader med dramatiskt negativa konsekvenser för folkhälsan och sysselsättning.

Almega Friskvårdsföretagen vill att regeringen beaktar följande inför upprättande av kompensationspaket:

- Snabba permitteringar: Viktigt att vi snabbt kan sänka våra lönekostnader och att våra anställda blir kompenserade. Vi önskar möjlighet att snabbt permittera anställda till 0 procent och där staten lönekompenserar de anställda till 90 procent. (Så såg stödet ut i Norge under första vågen av pandemin).
- Kompensation för fasta kostnader: Vi behöver ha ett tydligt paket som kompenserar för våra fasta kostnader. Vi föredrar den nuvarande tyska kompensationsmodellen där de ger ut 75 procent av fjolårets intäkter i stödbidrag, alternativt den Norge använt som innebär att de täcker 90 procent av intäktstappet i kostnader (Tappas 100 procent av intäkterna så täcker de 90% av alla fasta kostnader, tappas 80% av intäkterna så täcker de 72% av fasta kostnader osv).

Ju tydligare de ekonomiska ersättningarna är desto bättre blir vår förmåga att anpassa oss och kunna behålla anställda i arbete för att vi ska kunna återgå till det normala.

Stockholm 2020-12-23

Claes Mittjas
VD Medley